

Claus Rønlevs bibliotek

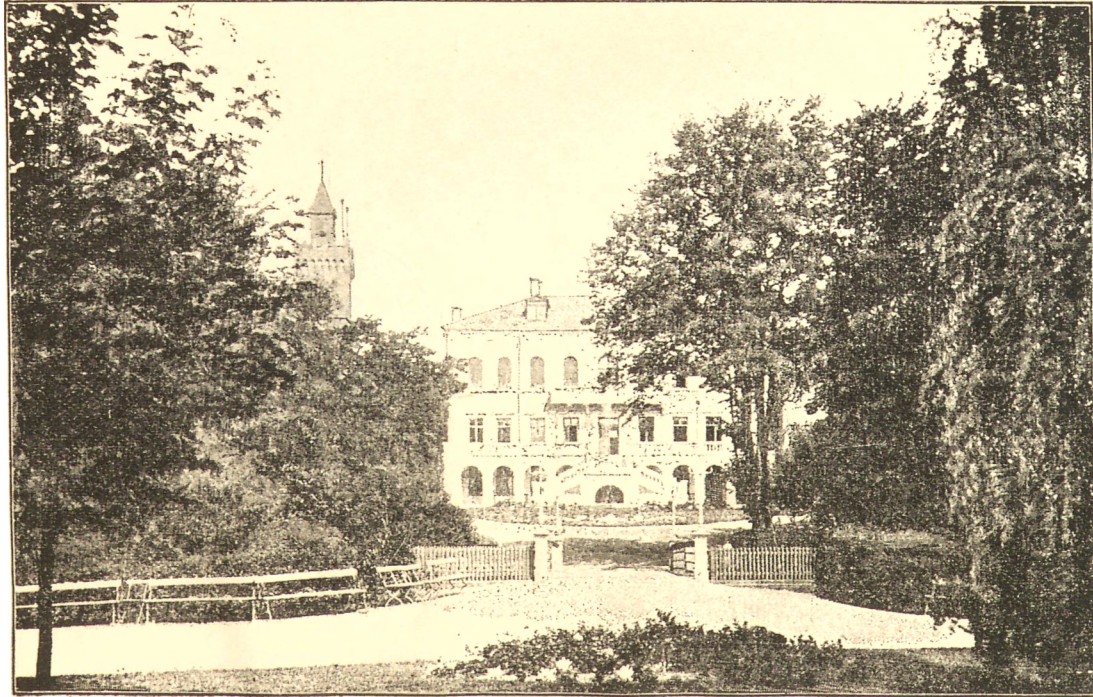
Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine mange tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Fyens Stifts Læseforenings

Historie

fra 1838 til 1888.

Odense.

Hempelske Bog- og Papirhandels Forlag (J. C. Dreyer).

Fyens Stiftsbogtrykkeri.

1888.

At danne en Forening med et eller andet, almindeligt eller specielt, Øjemed er i vore Dage en forholdsvis let Sag, ja næsten en dagligdags Gjerning, men dette var helt anderledes for 50 Aar siden, da baade Folkemængden og den almindelige Velstand var mindre, og der er vist nu kun faa, som gjøre sig en klar Forestilling om de mange Vanskeligheder, som paa den Tid traadte hindrende i Vejen for Dannelsen af saagodtsom ethvert alment Foretagende. Da der naturligvis er endnu færre af den nulevende Slægt, som for 50 Aar siden selv har taget virksom Del i Dannelsen af Institutioner vedrørende vor Bys Samfundsforhold, kan det vel nok forudsættes, at Læseforeningens Medlemmer kunne have Interesse af at se tilbage paa de Anstrengelser, som ere overvundne og de Kræfter, som have virket, for at bringe Foreningen til dens nuværende Standpunkt.

Den største Vanskelighed ved en saadan Forenings Dannelse laa naturligvis i Byens ringe Indbyggerantal, omtrent 9000 imod 27557 nu, da det derved blev meget vanskeligt at forskaffe sig saadanne Goder, som fordre stor personlig Deltagelse for at kunne trives; men hertil kom saa endvidere den Vanskelighed, at de Pengemidler, som der den Gang kunde raades over, kun vare smaa, saa at alt maatte anlægges efter en lille Maalestok.

Endnu et kan nævnes, nemlig at Befolkningen ikke var vænnet til selv at tage Initiativet til almen gavnlige Institutioner, men ventede, til Regeringen gav Stødet dertil, og selv da gik det som oftest kun langsomt. Endogsaa i Rigets Hovedstad, hvor dog saagodtsom alt, hvad der hørte ind under Landets Styrelse, under Videnskab, Kunst, Hær og Flaade, var

sammentrængt, kjendte man den Gang ikke noget til de mange Opfordringer til at danne Foreninger, saa med et, saa med et andet Formaal, som nu møde os i enhver Avis. Man kjendte intet til Dampskibe, Jernbaner, Sporvogne og den store Mængde af Aktieforetagender, hvorved mange bringes til at bidrage til et fælles Formaalets Fremme, selv med de egentlige Forlystelsesanstalter var det kun sparsomt beventd; indenfor Kjøbenhavns Volde var der kun et offentligt Theater, og det var kun sjældent udsolgt. Concerter og lignende Adspredelser kjendtes saa godt som ikke, eller besøgte kun af faa.

Det maa derfor have været et dristigt Foretagende, her i Byen, paa de Tider, at danne en Forening alene med det Formaal, at samles for at læse Blade og Bøger og saa samtale om det læste. Vel var der ved Indførelsen af de raadgivende Stænder bleven vakt en større Opmærksomhed for de offentlige Forhold iblandt Befolkningen og vel ogsaa en større Trang til at drøfte disse, men hovedsagelig maa det vel dog have været den Tanke, som er optagen i de vedtagne Loves første Paragraf, «at tilvejebringe en Tilnærmelse imellem de forskjellige Stænder», som har været Hoveddrivfjederen ved det hele Foretagende. Der forestod Indførelse af en ny Kommunallov, hvorved Borgerne vilde faa større Indflydelse paa Byens særlige Forhold, og det maatte derfor være dobbelt ønskeligt, at Byens og Omegnens Beboere kunde samles paa et neutralt Omraade, hvor de kunde udvexle Ideer med hinanden, lære hinandens Trang og Ønsker at kjende og derved ogsaa saa at sige lære bedre at skjønne paa hinandens Værd som nødvendige Led af det hele Samfund.

Vi maa derfor være de Mænd Tak skyldige, som ikke alene fattede den heldige Tanke, at stifte „*Fyens Stifts Læseforening*“, men som ogsaa grundlagde den paa saa sunde Principer og som personlig virkede med saa stor Kraft for dens Udvikling, at den undgik slige Foreningers almindelige Skjæbne, at sygne hen og saa tilsidst i al Stilhed at forsvinde af Mangel paa Deltagelse.

Den første Indbydelse til at oprette en Læseforening blev den 24de November 1837 udsendt af Vicekonsul Grut, Konferentsraad v. Holten, Kjøbmand Chr. Jürgensen jun., Overlærer, Dr. theol. Kalkar, Etatsraad Pontoppidan og Kjøbmand Schjerbeck, og skjøndt der ikke her var Tale om en Klub eller om Forlystelse af nogensomhelst Art, men kun om Læsning af Dagblade og Bøger og Samtaler, dels om det læste og dels

om Dagens Begivenheder, og skjøndt det maatte staa klart for enhver, at det vilde tage lang Tid, forinden der kunde samles et saa stort Antal Bøger, at Udlaanet heraf kunde faa nogen særlig Betydning for Medlemmerne, saa fandt Indbydelsen dog saa stor Tilslutning, at der allerede

den 30te Januar 1838,

paa hvilken Dag den første Generalforsamling blev afholdt og altsaa «Fyens Stifts Læseforening» stiftet, var tegnet 102 inden- og 32 udenbys Medlemmer.

Paa denne Generalforsamling blev der nedsat et Udvalg paa 5 Mænd, nemlig:

Dr. theol., Overlærer Kalkar valgt med 30 Stemmer,			
Konsul Grut.....	—	20	—
Etatsraad Pontoppidan.....	—	20	—
Justitsraad Friestedt.....	—	13	—
Kjøbmand Schjerbeck.....	—	12	—

til at fremkomme med Forslag til Love for Foreningen samt et Overslag over Indtægter og Udgifter, og de af disse Mænd udarbejdede Forslag blev derefter forelagte for og med nogle mindre betydelige Ændringer vedtagne af en den 2den Marts 1838 afholdt Generalforsamling.

Det ses af Forhandlingerne, at det har været nødvendigt at være sparsommelig; der var nemlig af Udvalget foreslaaet, at anvende 516 Kr. til Anskaffelse af Blade og 200 Kr. til æsthetiske Skrifter, men det vedtoges, at der paa hver af disse Poster skulde spares 50 Kr., hvilke 100 Kr. skulde stilles til Disposition til uforudsete Udgifter.

Iblandt Lovenes 24 Paragrafer skal her kun nævnes § 1, der som Foreningens Formaal, foruden Læsning og Samtale, nævnte som sit Øjemed, at tilvejebringe en Tilmærmelse imellem de forskellige Stænder; § 4, som bestemte, at Kontingentet for de indenbys Medlemmer skulde være 6 Rigsdaler Sedler (12 Kroner) om Aaret og for de udenbys 3 Rigsdaler Sedler.

Paa denne Generalforsamling valgtes 16 Repræsentanter og 8 Suppleanter, og da en Fortegnelse over Medlemmerne af den første Bestyrelse i og for sig fortjener at opbevares af Foreningen og den desuden giver en god Forestilling om de Interesser, som vare de raadende og de Sam-

fundslag, som særlig fremmede dette Foretagende, meddeles her Resultatet af Afstemningen.

Der valgtes:

1) Pastor Borch med.....	39	Stemmer,
2) Dr. theol. Kalkar	39	—
3) Konsul Grut	37	—
4) Justitsraad Friestedt.....	37	—
5) Etatsraad Pontoppidan	35	—
6) Kjøbmand Schjerbeck	34	—
7) Cancelliraad Ostenfeldt	25	—
8) Prokurator Fich.....	24	—
9) Candidat (Digteren) Carl Bagger	24	—
10) Hospitalsforstander Bondo.....	23	—
11) Generalkrigskommissair Abrahamsen	18	—
12) Boghandler Milo	16	—
13) Cantor A. Jensen.....	15	—
14) Adjunkt Hanck	15	—
15) Kjøbmand Unna.....	15	—
16) Auditør Lillienskjold	14	—

Da imidlertid Nr. 6, 7 og 11 afsløge at modtage Valget, optoges de 3, som derefter havde de fleste Stemmer, nemlig:

Lærer (senere Skolebestyrer) Sørensen, valgt med 14 Stemmer,		
Toldkasserer Bourgeois.....	—	13 —
Kjøbmand Chr. Jürgensen junior	—	12 —

Som Suppleanter valgtes:

1) Klædefabrikant Brandt.....	med 14	Stemmer,
2) Snedkermester Tietgen	— 11	—
3) — Haugsted.....	— 10	—
4) Kjøbmand, Major Andrup	— 9	—
5) Dr. med. Helveg.....	— 9	—
6) Kateket Cohen	— 8	—
7) Kollektor Dreyer.....	— 8	—
8) Kandidat Gjellerup.....	— 8	—

Heraf afsløg Dr. med. Helveg at modtage Valget og istedet for ham optoges da Sadelmagermester Koppel, valgt med 7 Stemmer.

Efter at den valgte Bestyrelse havde konstitueret sig og i et Møde

den 5te Marts 1838 havde valgt Dr. theol. Kalkar til Formand, samt udarbejdet en Vedtægt for sin Virksomhed og lejet en Lejlighed paa Vestergade Nr. 230 (nyt Nr. 20, nuværende Vinhandler Heys Gaard), bestaaende af 3 Værelser og en Entré, som skulde staa til Afbenyttelse for Medlemmerne fra Kl. 8 Morgen til 10 Aften om Sommeren og fra Kl. 10 Formiddag til 11 Aften om Vinteren, aabnedes Fyens Stifts Læseforening for Medlemmerne den 9de April 1838.

Til at begynde med blev der anskaffet henved en Snes danske Blade og Tidsskrifter og en halv Snes fremmede, hvilket Antal kort efter blev betydelig forøget. Bibliotheket, bestaaende af 800 Bind, var aabnet til Udlaan en Time hver Dag, og det dermed forbundne Arbejde blev gratis besørget af Kateket Cohen.

At Interessen for Foreningen har været betydelig, og at Bestyrelsen maa have været virksom for at fremme dens Øjemed, kan ses deraf, at saavel Kathedralskolen som Stiftsbibliotheket tilbød at laane Foreningen saadanne Værker og nye Journaler til Fremlægning i sin Læsestue, som kunde antages at være af Interesse for Medlemmerne, og at Fyens daværende Gouvernør, Hans kongelige Højhed Prinds Christian, ikke alene ydede et Bidrag af 100 Kroner til Foreningen i hvert af de to første Aar, for at den derfor kunde holde et fransk eller et engelsk Blad (der valgtes Journal des débats), men ogsaa tillod Bestyrelsen at udtage de Bøger af sit Bibliothek paa Odense Slot, som kunde være Foreningen til Nytte, for at de kunde udlaanes iblandt Medlemmerne. Han viste Foreningen den Ære, at aflægge et Besøg i dens Lokaler den 8de Juni 1838 for yderligere at støtte dette Foretagende ved sin personlige Nærværelse, og tilsagde ved denne Lejlighed Foreningen Thieles Værk over Thorvaldsens Arbejder, «til Minde om den behagelige Time, han havde tilbragt i Læseforeningen».

Af Konsul Grut fik Foreningen det engelske Blad «the Examiner» til fri Afbenyttelse det første Aar og fra Tid til anden fik Foreningen saa en, saa en anden Bog foræret, og navnlig skjænkede Toldkasserer Bourgeois Foreningen flere Hundrede Bøger, som altsaa til en vis Grad kan siges at være Stammen til Foreningens nuværende store Bibliothek.

Paa den første aarlige Generalforsamling i Februar 1839 gav Formanden, Dr. Kalkar, en Oversigt over Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar. Det fremgaar heraf, at det andet Aar begyndte med 232 Medlemmer. Indtægten fra 1ste April til 31te December 1838 var

886 Rdr. 86 β Sedler, deri indbefattet en Gave af Grev Bille Brahe paa 100 Rdr. Sedler. Udgifterne var 900 Rdr. 83 β , deri indbefattet Restancer for Kontingent 24 Rdr. 48 β og 100 Rdr. Sedler, som indtil videre vare indsatte i Stiftets Sparekasse. Bibliotheket, hvilket for største Delen skyldtes Medlemmernes frivillige Bidrag, samt Hans Kongelige Højhed Prinds Christians Velvilje for Foreningen, bestod af 1519 Bind. Foreningen holdt 54 Blade og Tidsskrifter, hvortil yderligere kom 14, som foreløbig vare overladede Foreningen til Afbenyttelse. Det ses endvidere, at Generalforsamlingen har været forholdsvis talrigt besøgt, idet Valget paa Repræsentanter er sket med fra 60 til 87 Stemmer.

Det maa dog formodentlig have været nemmere at danne Foreningen end at holde Interessen for den ved Live, thi allerede paa Generalforsamlingen den 12te December 1838 blev det foreslaaet og vedtaget, at tillade Dam- og Skakspil i Konversationsværelset, og i de tre nærmeste Aar skiftede Bestyrelsen flere Gange Formand, saa at Foreningen vistnok har lidt af de for unge Foreninger sædvanlige Børnesygdomme: Mangel paa Medlemmer og paa Penge.

Muligt er det ogsaa, at der ved Anskaffelsen af Blade og Bøger er taget for lidt Hensyn til de Medlemmer, som manglede Kundskaber i fremmede Sprog og videnskabelig Fordannelse, ligesom det ogsaa synes, som om Bestyrelsen har villet føre et for stærkt personligt Regimente, idet den har villet opkaste sig til Dommer eller Censor over Medlemmernes Tale- og Skrivefrihed udenfor Foreningens Døre. Dette sidste har rimeligvis været Grunden til, at Dr. theol. Kalkar traadte af baade som Formand og som Repræsentant den 16de December 1839. I hans Sted blev Pastor Borch valgt til Formand, men allerede den 14de August 1840 meldte han sig fra Bestillingen paa Grund af svageligt Helbred, og til hans Eftermand valgtes da Adjunkt Sick, som atter den 17de Marts 1841 afløstes af Adjunkt Lassen.

For at kunne samle Medlemmerne blev der om Vinteren holdt Forelæsninger og Oplæsning, samt hvert Aar i Maj en Fest til Minde om Indførelsen af de raadgivende Stænder den 28de Maj 1831, men, som det ses af Forhandlingsprotokollen, har det stadig skortet paa Medlemmer og altsaa ogsaa paa Penge. Som et Middel herimod blev der af 28 Medlemmer indgivet et Andragende til Bestyrelsen om, at tillade Kortspil i Konversationsværelset og at anskaffe de dertil fornødne Rekvisiter.

Uagtet Kortspil den Gang lige saa vel som nu vilde fjerne de forskjellige Samfundsklasser, hvoraf Foreningen bestaar, fra hinanden og derved forandre Foreningens hele Karakter, saa gik Bestyrelsen dog ind paa Forslaget, som et Forsøg siges der, og indtil Spørgsmaalet kunde blive afgjort paa en ordinair Generalforsamling, som da vilde have Erfaringen for sig, men paa Generalforsamlingen den 4de Marts 1843 blev Bestyrelsens «Forsøg» underkjendt og den foreløbige Tilladelse hævet, skjønt de 'spillende Medlemmer selv havde maattet anskaffe de fornødne Rekvisiter.

Som et andet Middel til at skaffe Penge i Kassen blev der sendt en af 23 Medlemmer underskrevet Anmodning til Bestyrelsen om, at lade afholde 2 à 3 Assembléer i Foreningens Lokaler i Løbet af Vinteren og at give Ikkemedlemmer Adgang til samme, men dette syntes dog Bestyrelsen laa for langt fra Foreningens egentlige Bestemmelse.

Som et ret betegnende Træk af den Tids Brydninger kan anføres, at prakt. Læge Teisen med flere Medlemmer havde «tilbudt» Bestyrelsen Orla Lehmanns Portrait som Gave, med Anmodning om, at det maatte blive hængt op i Konversationsstuen, og at de, da Bestyrelsen afslog denne Gave, indbragte dette som et Forlangende paa en Generalforsamling, afholdt den 5te Marts 1842. Denne vedtog dog med 30 Stemmer mod 25, at Gaven ikke skulde modtages.

Den 19de Oktober 1842 flyttede Foreningen, som var bleven sagt op, ind i Gaarden Nr. 194 paa Flakhaven, den foran St. Knuds Kirke staaende og for omtrent 25 Aar siden nedrevne Realskolebygning.

Det synes, som om Foreningens Bestaaende paa dette Tidspunkt (1842) har været alvorlig truet, ikke alene paa Grund af de oekonomiske Vanskeligheder, som den havde at kjæmpe med, men ogsaa paa Grund af Bryderier med enkelte, trættekjære Medlemmer. Det sees endogsaa, at Bestyrelsen er gaaet saa vidt, at den paa Generalforsamlingen den 4de Marts 1843 har anklaget et enkelt, navngivet Medlem for upassende Skrivemaade i Forslagsprotokollen, og at Forsamlingen med 27 Stemmer mod 4 har givet ham en offentlig Tilrettevisning derfor.

Paa denne Generalforsamling blev der endvidere foretaget Valg paa 4 indenbys og 1 udenbys Repræsentant, og da dette Valg tilførte Bestyrelsen to nye Medlemmer, nemlig de Herrer W. Petersen og P. Rieffesthal, som begge fik en stor Betydning for Foreningens fremtidige Bestaaen og heldige Udvikling, meddeles her Afstemningens Resultat.

Til Repræsentanter valgte, som

indenbys:	1)	Kjøbmand Callesen.....	med 23 St.	Modtog	Valget.
	2)	Kjøbmand H. Schmidt.....	- 12 -	Afslog	—
	3)	Uhrmager G. Schmidt.....	- 7 -	Modtog	—
	4)	Handelskommiss W. Petersen.	- 6 -	Modtog	—
	5)	Exam. jur. Cloos.....	- 6 -	Afslog	—
	6)	Kjøbmand L. B. Jürgensen..	- 6 -	Modtog	—
	7)	Kjøbmand Weeke.....	- 6 -	Afslog	—
	8)	Gand. pharm. Brummer....	- 7 -	Afslog	—
udenbys:	1)	Provisor, Cand. pharm. P. Rieffesthal.....	- 12 -	Modtog	—

Paa det derefter følgende Bestyrelsesmøde blev Adjunkt Sick atter valgt til Formand istedetfor Adjunkt Lassen, som synes at have trukket sig tilbage fra aktiv Deltagelse i Foreningens Anliggender.

Aaret efter, paa Generalforsamlingen den 9de Marts 1844, maa der atter være gjort nye Forsøg paa at ophjælpe Foreningens Affairer, idet der iblandt flere andre blev, som Repræsentant, valgt Pastor Engelsted, der i det derefter følgende Bestyrelsesmøde blev valgt til Formand. Han rejste imidlertid allerede i November bort fra Byen, saa at Næstformanden, Adjunkt Sick, atter overtog Forretningen som Formand.

I April 1845 valgte Bestyrelsen atter en ny Formand, nemlig Apotheker Berg, men da denne, som ikke havde været tilstede i Mødet, afslog at modtage Valget, blev i et nyt Møde den forannævnte Handelskommiss, nu Kjøbmand W. Petersen, valgt til Formand.

Han var den Gang rigtignok endnu meget ung, men her var Bestyrelsen dog saa heldig, at træffe paa den rette Mand og at sætte ham paa den rette Plads, thi nu kom der livligt Røre i Foreningen, Fasthed i dens Anliggender og stadig Fremgang, ikke alene i Medlemsantallet, men ogsaa i de pekuniære Forhold, saa at der stadig kunde bydes Foreningen flere og flere Goder. Han fik allerede samme Aar Lejlighed til at vise sit klare Blik for Forholdene, idet han gjennemførte en meget vigtig Bestemmelse, nemlig en Nedsættelse af Kontingentet.

Adjunkt Lassen havde nemlig foreslaaet, at dele Medlemmerne i to Klasser, af hvilke 1ste Klasses skulde betale 12 Kr. aarligt, men 2den Klasses kun 8, imod at 1ste Klasses Medlemmer alene havde Stemmeret

paa Generalforsamlingerne i alle Foreningens Anliggender, og Fortrinsret ved Udlaanet af nye Bøger.

Paa en extraordinær Generalforsamling den 11te Oktober 1845 blev dette Forslag dog forkastet, hvorimod der vedtoges et af Bestyrelsen stillet Forslag, at alle Medlemmer herefter skulde betale 8 Kr. om Aaret i Kontingent, og denne heldige Bestemmelse, i Forbindelse med Bestyrelsens personlige Anstrengelser, havde til Følge, at der strax efter indmeldtes 57 nye Medlemmer, i November samme Aar 28 og i December 45 nye Medlemmer, saa at det forøgede Medlemsantal rigeligt opvejede Nedsættelsen i det aarlige Kontingent. Denne Vinter blev der endvidere foruden Forelæsninger givet musikalske Underholdninger i Foreningens Lokaler af Foreningens egne Medlemmer, saa at der vistnok paa dette Tidspunkt har hersket en hidtil ukjendt Livlighed indenfor Foreningens Døre.

Da Foreningens Medlemsantal vedblev at stige, gjorde Formanden i et Møde den 2den Januar 1846 den øvrige Bestyrelse opmærksom paa det ønskelige og nødvendige i, at Foreningen fik et større og bedre Lokale. Der blev i den Anledning nedsat et særligt Udvalg, bestaaende af:

Kjøbmand Callesen,

Kjøbmand L. B. Jürgensen og

Adjunkt G. Strøm (nu Sognepræst i Marslev),

som det overdroges at træffe de foreløbige Foranstaltninger i denne Henseende.

Da Udvalget derefter erfarede, at Latinskolens gamle Rektorbolig skulde sælges, og da saavel det selv, som Foreningens energiske Formand forudsaa den Fordel, som det vilde være for Foreningen at blive Ejer af en Gaard med en saa heldig Beliggenhed, vedtog Repræsentantskabet at købe Gaarden, og der blev strax med Kraft og Iver virket for Sagen.

Paa en den 24de Januar 1846 indkaldt extraordinær Generalforsamling blev Repræsentantskabet bemyndiget til enten ved Kjøb eller ved Leje at skaffe Foreningen et større Lokale, og allerede paa den ordinære Generalforsamling den 14de Marts 1846 kunde Formanden meddele Medlemmerne en kongelig Resolution af 27de Februar s. A., hvorved Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler blev bemyndiget til

«at lade den Odense Kathedralskole tilhørende gamle Rektorbolig med alle dens Appertinentier og tilliggende Have afhænde til Fyens Stifts

«Læseforening for en Kjøbesum af 7000 Rdlr. og mod at bemeldte
«Forening paatager sig alle af Kjøbet lovlig flydende Omkostninger.»

Under 19de Marts blev der oprettet en Kjøbekontrakt imellem Forstanderskabet for Odense Kathedralskole og Fyens Stifts Læseforening. De kontraherende Parter vare:

Forstanderskabet:

Reimuth. Svitzer. Henrichsen.

Læseforeningens Bestyrelse:

W. Petersen,	F. W. Wiehe.	Joh. Chr. Petersen,
Formand.		Sekretair.
S. Berg.	L. B. Jürgensen.	Chr. Callesen.
		P. Rieffestahl,
		Kasserer.
J. H. C. Weche.	G. Schmidt.	G. Strøm,
		Ove Thomsen.
		Næstformand.

Paa en extraordinær Generalforsamling den 11te April 1846 blev Repræsentantskabet med alle Stemmer mod 1 bemyndiget til at foretage de fornødne Skridt til det gjorte Gaardkjøbs videre Fremme, og fra dette Øjeblik, da Foreningen blev Grundejer, var der ligesom fundet et fastere Midtpunkt for alles Virksomhed. Foreningen fik større og ekstraordinære Udgifter saavel til Inventariet i de større Lokaler, som ogsaa til Afbetaling af den, stiftede Byggegjæld og til de nødvendige Ombygninger, men Lysten til at virke for det fælles Formaal er ogsaa voxet, hvilket kan ses deraf, at der i dette og de nærmest følgende Aar blev givet Forestillinger paa Byens Theater, Baller og Maskerader, som tilsammen indbragte et Overskud af henvend 900 Kr. Det ses ogsaa, at forskjellige private Mænd oftere ere komne Foreningen til Hjælp, naar den trængte til Penge, og iblandt disse træffes Rieffesthals Navn som det hyppigst forekommende.

Foreningen fik endvidere den 26de November 1849 Kirkeinspektionens Samtykke til gratis at benytte den imellem Foreningens smalle Have og St. Knuds Kirke liggende Haveplads (den saakaldte Kirkehave), som ved afdøde Kammerherre Benzons Gavebrev af 27de Januar 1834 var skjænket til St. Knuds Kirke.

I de følgende 30 Aar indeholder Forhandlingsprotokollerne ikke stort andet end Optagelse og Udmeldelse af Medlemmer, naar undtages det vigtige og for Foreningen betydningsfulde Kjøb af to Engparceller paa den ligeoverfor Haven liggende Ø, som ved en Bro over Aaen sattes i

Forbindelse med den gamle Have. Det sees altsaa deraf, at det hele Foretagende er kommen ind i et godt Spor og at rolige Forhold ere indtraadte. Men, paa den anden Side har dette ogsaa medført, at Medlemmerne i ringere og ringere Antal ere mødte ved Generalforsamlingerne, og at der ikke har været nogen livlig Deltagelse i Foreningens Anliggender. Bestyrelsen er derved forbleven ubekjendt med de Ønsker, som rørte sig iblandt Foreningens Medlemmer, og som der maaske nok hviskedes om i Krogene, men ikke taltes om paa rette Sted og til rette Tid.

Den 14de September 1857 antoges forhenværende Kjøbmand M. J. Madsen til Bibliothekar, og fra dette Øjeblik kom ogsaa denne Del af Foreningens Virksomhed ind under ordnede Forhold, og det skal her fremhæves, at den Interesse for Bibliotheket og den Ordenssands, som Bibliothekaren viste fra Begyndelsen af sin lange Tjenestetid, har han vedligeholdt usvækket til den Dag i Dag, og at han har vidst at bevare alle Medlemmers Agtelse paa denne vanskelige Post. Han begyndte med en aarlig Lønning af 600 Kr., som nu er steget til 1600 Kr., idet han tillige er Sekretær og Regnskabsfører for Foreningen.

I 1868 blev øverste Etage i Forbygningen indrettet til Læse- og Konversationsstuer, et Par Værelser i Stuen indrettede til Bibliothek og Resten af Stueetagen udlejet til privat Brug. Antallet af Medlemmer var nemlig voxet saa stærkt, at Stueetagen, som hidtil havde været tilstrækkelig til Foreningens Brug, ikke længere var rummelig nok; dette medførte imidlertid store Udgifter, saa at der i 1869 maatte optages et Laan paa 17200 Kr. til Dækning af de derved foranledigede Bygningsudgifter og til Betaling af forskellige ældre Smaalaan (Prioritetslaan undtagne).

Den 24de August 1872 vedtoges at købe 20000 □-Alen Jord af den over for Foreningens Have liggende Ø for 7000 Kr., og i den Anledning optoges et nyt Laan paa 10000 Kr. Et Forslag af Repræsentantskabet om i denne Anledning at forhøje Medlemsbidraget med 1 Kr. aarlig fandt ingen Stemning for sig og toges tilbage. Da Kjøbesummen imidlertid ikke, paa Grund af andre paatrængende Udgifter, kunde betaales helt ud og da Foreningen manglede Penge til de Udvidelser, som maatte anses for ønskelige, blev det paa en ekstraordinær Generalforsamling den 1ste August 1874 vedtaget, at der til Indtægt for Havens Forskjønnelse og eventuelt Opførelse af en Pavillon paa Øen skulde afholdes en Høstfest og at Haven under Festen kun skulde være tilgængelig for Medlemmerne,

forsaavidt de deltog i Festen. Ved denne Fest var Nettoindtægten 2782 Kr., og dette Resultat i Forbindelse med den store Behagelighed og Glæde, Medlemmerne havde af den nu betydelig forøgede Have, beliggende midt i Byen og med smukke Omgivelser, havde til Følge, at Foreningen allerede den 26de September samme Aar købte endnu et Stykke af Øen paa 11000 □-Alen for en Kjøbesum af 3000 Kr., hvilket atter førte til en ny Høstfest, som blev afholdt i August 1876. Medlemmerne morede sig fortrinligt ved disse to Fester, og de Agerende opbøde ogsaa alt for at adspredde de Besøgende, men Overskuddet stod ikke i Forhold til de mange Penge, som bleve udgivne i de Dage, Festen varede og det store Antal af Deltagere, som hver Aften fyldte Haven. Overskuddet af denne sidste Høstfest var 2869 Kr.

Den 1ste April 1875 døde Cand. pharm. P. Rieffesthal, som siden 1843 uafbrudt havde været Medlem af Foreningens Bestyrelse. Naar Fremmede, som besøgte Foreningen, have udtalt sig anerkjendende om den Ro og Taushed, som herskede i Læsestuerne, saa er det Rieffesthal, Æren herfor tilkommer. Da han levede som Partikulier og var ugift, offrede han Foreningen hele sin Tid og alle sine Kræfter; han opholdt sig derfor en stor Del af Dagen i Foreningens Lokaler og sørgede der for alt og for alle. Ved sin rolige, besindige Optræden og sit bramfri Væsen vandt han alles Agtelse og Tillid, saa at enhver med Glæde fulgte hans Anvisninger og rettede sig efter hans Bestemmelser, og herved bleve mulige Uregelmæssigheder kvalte i Fødselen.

Han var den ledende Aand ved Anskaffelsen af Bøger og gjorde sig ogsaa her Umage for at imødekomme billige Ønsker fra Medlemmerne. Han var Foreningens Kasserer og har som ovenfor nævnt ofte støttet Kassen med Laan, naar de mange Byggeforetagender stillede større Krav, end de regelmæssige Indtægter kunde opfylde, og endelig var det ham, som Foreningens Have skyldte sit smukke Udseende og sit rige Blomsterflor, idet han paa dette Omraade saa godt som var Enehersker og ikke alene havde alt Arbejdet, men ogsaa Lønnen derfor i Medlemmernes Glæde over den smukke Have. Hans Død blev almindelig beklaget, men den ved hans Virksomhed fremkaldte gode Aand og Tone er vedbleven at herske i Foreningen.

I 1880 vedtog Byraadet, at der skulde opføres et nyt Raadhus her i Byen, hvor de forskellige kommunale Kontorer da kunde samles, og

iblandt disse var Telegrafstationen. Herved var det altsaa afgjort, at den til Telegrafstation hidtil benyttede Lejlighed i Foreningens Bagbygning vilde blive ledig. Da denne Lejligheds Beliggenhed var for afsondret fra de anvendte Foreningslokaler til at de kunde sættes i bekvem Forbindelse med hinanden og da det vilde være til for stor Ulempe for Foreningen, at leje denne Lejlighed ud til en Familie, for derved at faa en Erstatning for de 300 Kroner om Aaret, den hidtil havde opbaaret i Leje af Telegrafbestyrelsen, begyndte flere Medlemmer at tænke paa, hvorledes det store Areal bedst kunde udnyttes for Foreningen, navnlig naar der blev taget Hensyn til Bygningens heldige Beliggenhed i Byens Midtpunkt.

Disse Tanker fik en bestemtere Form, idet Kjøbmand Sophus Jantzen den 6te Oktober 1881 til Bestyrelsen indgav et Forslag til en Ombygning af Bag- og Sidehuset, ledsaget af de fornødne Tegninger med Beregninger og Overslag. Han foreslog, at lade denne nye Bygning indrette til Foreningens Brug og at udleje Forhuset. Han foreslog endvidere at lade opføre en Pavillon i Haven, hvorhos han tilbød, at anbringe en halv Snes Tusinde Kroner i dette Foretagende, for derved at fremme Sagen. Han bad Bestyrelsen overveje dette Forslag og derefter *forelægge det for en Generalforsamling*, idet han bemærkede, at de medfølgende Planer kun maatte betragtes som et foreløbigt Udkast, der kunde forandres ved nærmere Overvejelse.

Dette Andragende blev forhandlet i et paafølgende Bestyrelsesmøde og imødegaaet navnlig med den Bemærkning, at der ikke kunde skaffes de fornødne Penge dertil. Der var kun et Medlem af Bestyrelsen, Adjunkt F. W. Johnsen, som anbefalede det til nærmere Overvejelse som paatrængende nødvendigt, dels fordi der ikke længere var Plads nok til det voxende Antal Medlemmer, som søgte Læsestuerne og dels fordi der heller ikke var tilstrækkelig frisk Luft i de anvendte forholdsvis lave Værelser. Han tilraadede indstændig, at indføre Forbedringer i disse Retninger og fremhævede, at hvis Foreningen ikke gik fremad og opfyldte Medlemmernes rimelige Ønsker, vilde den sandsynligvis gaa tilbage og lidt efter lidt sygne hen. Forslaget blev ogsaa henvist til Bestyrelsens Oekonomiudvalg, men der hørtes fra den Dag ikke mere til det.

Paa den derefter følgende ordinære Generalforsamling den 30te

Marts 1882 begyndte der imidlertid at vise sig en livligere Deltagelse fra Medlemmernes Side for Foreningens Anliggender, dels ved en længere Forhandling om Opfattelsen af nogle Bestemmelser i Lovene og dels derved, at der her for første Gang var fremlagt en trykt Valgliste. Valgte blev følgende 3 nye Medlemmer:

Skolebestyrer, Lieutenant Rasmussen med 26 Stemmer,		
Prokurator, Kancelliraad Th. Borch	— 21	—
Skoleinspektør Torup.....	— 17	—
og gjenvalgte:		
Kjøbmand F. C. Hvalsøe.....	— 18	—
og Brygger cand. pharm. Brummer...	— 17	—
Til Suppleanter valgtes:		
Kjøbmand Sophus Jantzen	— 26	—
Brænderiejer H. P. Petersen	— 23	—
Kjøbmand F. Christophersen	— 14	—
Grosserer A. Sachs	— 13	—
Praktiserende Læge Lange	— 10	—
Intendant Flensborg	— 9	—

I det derefter afholdte Bestyrelsesmøde foreslog Kancelliraad Borch at nedsætte et Udvalg til at fremkomme med Forslag til en Revision af Foreningens Love, dette vedtoges og Udvalget kom til at bestaa af:

Etatsraad W. Petersen,
Kancelliraad Th. Borch
og Adjunkt F. W. Johnsen.

En Maaned efter sendte Kancelliraad Borch et af ham udarbejdet Forslag til de to andre Udvalgsmedlemmers Overvejelse, men Forslaget kom *ikke til Forhandling* i Bestyrelsen før Efteraaret.

Da endvidere Oekonomiudvalget gav en Reparation og Oppudsning af Foreningens Side- og Bagbygning en forholdsvis stor Udstrækning og i Sommerens Løb lod forfærdige og opsætte dobbelte Vinduer i Læse- og Konversationsstuerne, maatte det ansees for givet, at Bestyrelsens Majoritet ikke ansaa det for hensigtsmæssigt, at tage noget Hensyn til Kjøbmand Jantzens forannævnte Forslag eller selv fremkomme med noget Forslag til en Omordning af Lokalerne, hvortil der dog nu var særlig Anledning paa Grund af, at Telegrafstationens Fraflytning vilde finde Sted det følgende Foraar. Opførelsen af den Medlemmerne ved den første

Høstfest lovede Pavillon i Haven syntes ogsaa at være opsat til en ubestemt og fjern Fremtid.

Der fremkom derfor til Bestyrelsen et Andragende under 15de September 1882 fra følgende 11 Medlemmer af Foreningen (Heraf vare de, som ere mærkede med en Stjerne, Medlemmer af Bestyrelsen, hvoraf flere i det sidste Øjeblik sluttede sig til det foreliggende Andragende), L. Bierfreund, Th. Borch*), S. Brummer*), F. Christophersen, Sophus Jantzen, F. W. Johnsen*), F. Krag, H. Rasmussen*), Karl Schmidt*), V. Stancke og J. M. Torup*), saalydende:

«Undertegnede Medlemmer af Læseforeningen tillade sig at foreslaa Bestyrelsen, at der paa Generalforsamlingen den 30te September d. A. sættes under Forhandling og Afgjørelse følgende «Forslag:

«Til Overvejelse om, hvorvidt Læseforeningens Ombygning maatte «være betimelig, nedsættes et Udvalg af 5 Medlemmer, der har i «bekræftende Fald, at fremkomme med Planer og Overslag til en «eventuel Ombygning og i den Anledning bevilges en Sum af ind- «til 300 Kroner».

I et derefter sammenkaldt ekstraordinært Bestyrelsesmøde den 20de September 1882 meddelte Næstformanden, Adjunkt F. W. Johnsen, at Foreningens Formand, Etatsraad W. Petersen, i Skrivelse af 16de September havde udmeldt sig af Bestyrelsen og at 1ste Suppleant, Kjøbmand Sophus Jantzen var indtraadt i hans Sted. Der foretoges derfor nyt Valg af Formand, hvortil valgtes Adjunkt F. W. Johnsen og Næstformand, hvortil valgtes Cancelliraad Th. Borch.

Det vedtoges, at forelægge det under 15de September indkomne Andragende for den ordinære Generalforsamling, hvorefter Formanden satte det forannævnte, af Cancelliraad Borch udarbejdede Udkast til nye Love i Cirkulation imellem Bestyrelsens Medlemmer.

Paa Generalforsamlingen den 29de September 1882 blev det enstemmig vedtaget, at nedsætte det af de 11 forannævnte Medlemmer foreslaaede Udvalg og at tilstaa dette Udvalg de forlangte 300 Kr. til teknisk Assistance.

Valgte bleve :

Cancelliraad Th. Borch,
Kjøbmand F. Christophersen,

Kjøbmand Sophus Jantzen,
Adjunkt F. W. Johnsen
og Direktør F. Krag.

Som et Tegn paa Medlemmernes Interesse for dette Spørgsmaal kan anføres, at Medlemmerne ved Generalforsamlingens Begyndelse fyldte ikke alene de sædvanlige Lokaler, hvori de tidligere Generalforsamlinger vare afholdte, men ogsaa Korridoren, Trapperne og Porten, saa Forhandlingerne maatte forlægges til Industriforeningens store Sal, som strax efter blev fyldt.

Det forannævnte Udkast til nye Love blev paa en den 7de December 1882 afholdt extraordinær Generalforsamling enstemmig vedtaget efter en længere Forhandling og forskellige Ændringer. Som de vigtigste Forandringer i Lovene kan nævnes, at Medlemskontingentet, som ved Møntforandringen var forhøjet fra 8 til 9 Kr. aarlig, nu blev forhøjet til 10 Kr., og at der indsattes en Bestemmelse om, at Overslaget over Indtægter og Udgifter herefter skal forelægges en Generalforsamling til Forhandling og Vedtagelse.

Til disse Love blev paa en i Slutningen af 1883 afholdt Generalforsamling vedtaget nogle Tilføjelser i Anledning af, at Læsestuen for Damer skulde træde i Virksomhed. Med disse Tilføjelser gjælde nu følgende

Love

for

Fyens Stifts Læseforening i Odense.

§ 1. Foreningens Formaal er:

- 1) at give Medlemmerne og deres Damer af egen Husstand i særlig dertil bestemte Lokaler i Foreningens Ejendom Nr. 1 paa Albanitorv, Adgang til Læsning af de vigtigste inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter samt til de bedste Frembringelser i dansk og udenlandsk Literatur, især af æsthetisk Indhold.
- 2) at yde Medlemmerne Udlaan af Foreningens Bibliothek.
- 3) at give Medlemmerne Adgang til Konversationslokaler og til Foreningens Have, til hvilken Medlemmernes Damer af egen Husstand

og Sønner under 18 Aar have Adgang. Ukonfirmerede Børn tilstedes kun Adgang i Følge medVoxne.

§ 2. Foreningen bestaaer dels af indenbys, dels af udenbys Medlemmer. Medlemsbidraget for de indenbys Medlemmer er 10 Kr. og for de udenbys Medlemmer 7 Kr. aarligt. Naar et Medlem ønsker Adgang for een Dame af sin Husstand til Læsestuen for Damer betales et Tillæg af 2 Kr., ønskes Adgang for flere Damer af samme Husstand betales et Tillæg af 4 Kr. til det aarlige Medlemsbidrag. Bidraget erlægges fjerdingaarsvis forud for det løbende Fjerdingaar. Nye Medlemmer erlægge ved Indtrædelsen i Foreningen 2 Kr. i Indskud. For hver Dame, et Medlem indmelder af sin Husstand, betales et Indskud af 50 Øre. Ved Indmeldelsen forholdes efter § 3.

Fortegnelser over Foreningens Bøger blive særskilt at betale af de Medlemmer, som ønske dem.

Medlemmer, som optages i den sidste Maaned af et Kvartal, beregnes først Medlemsbidrag fra næste Kvartals Begyndelse.

§ 3. Enhver, der ønsker at optages i Foreningen, skal dertil foreslaaes af et Medlem. Den fornødne Bekjendtgjørelse derom besørger af Formanden opslaaet i Foreningens Lokale mindst 8 Dage før Bestyrelsens Afstemning desangaaende finder Sted.

Den, som ikke optages af Bestyrelsen, kan af et Medlem bringes i Forslag til en Generalforsamling, hvor der da til hans Optagelse ved Ballotation fordres to Trediedele af de afgivne Stemmer.

Naar nogen efter at have udmeldt sig af Foreningen og efter at være udtraadt, ønsker atter at optages i Foreningen, forholdes som foran nævnt og nyt Indskud betales.

Ingen kan optages i Foreningen for kortere Tid end 1 Aar med Undtagelse af ugifte Damer, som kun indmelde sig for Sommermaanederne, og som fritages for at betale Indskud.

Ethvert Medlem kan indføre Rejsende uden Betaling 8 Dage i en Maaned mod at optegne den fremmedes og sit Navn i en til dette Øjemed i Foreningens Læseværelse henlagt Protokol. Naar Rejsende derimod i længere Tid ønske Adgang til Læseforeningen, anmeldes det for et Medlem af Bestyrelsen og betales da for hver 8 Dage 50 Øre, for 1 Maaned 1 Kr. 25 Øre.

§ 4. Bøgers og Blades Borttagelse af Læseværelserne straffes med Udelukkelse af Foreningen.

§ 5. Ved Dødsfald eller Bortrejse fra Provinsen udgaar vedkommende Medlem strax af Foreningen. Udmeldelser af Foreningen (jfr. § 3, 4de Afsnit) skal ske skriftlig til Formanden en Maaned forud for den rste i Kvartalsmaaned.

Udelukkelse af et Medlem finder endvidere Sted (se § 4), naar vedkommende gjør Brud paa god Orden eller undlader at betale Medlemsbidrag i 1 Aar.

Naar der er Tale om et Medlems Udelukkelse, afgjøres saadant af Bestyrelsen med mindst 7 Stemmer; er vedkommende ikke tilfreds hermed, kan Spørgsmaalet forelægges for en Generalforsamling, hvor det afgjøres ved Ballotation med en Stemmeferhed af to Trediedele af de tilstedeværende.

§ 6. Til Medlemmernes Afbenyttelse fremlægges de anskaffede Blade og Bøger i 14 Dage i Foreningens Læseværelse; efter den Tid indlemmes de i Foreningens Bibliothek.

Læse- og Konversationsværelserne ere aabne for Medlemmerne fra April til Oktober fra Kl. 7 Formiddag til 11 Aften og fra November til Marts fra Kl. 8½ Formiddag til 11 Aften.

I Læseværelserne maa ingen Samtale finde Sted; i Konversationsværelserne tillades kun Dam-, Skak- og Dominospil.

For Afbenyttelse af Foreningens Bibliothek og Adgangen til Haven have Medlemmerne at efterkomme de af Bestyrelsen fastsatte Bestemmelser.

Beskadigelse af Skrifter, Inventarium, Blomster og Buske i Haven erstattes skadesløst.

§ 7. Foreningens Anliggender varetages af en Bestyrelse bestaaende af 11 Medlemmer, der vælges for 2 Aar ad Gangen. Af Bestyrelsen udtræder paa den ordenlige Generalforsamling i April, skiftevis 5 og 6 Medlemmer, og den første Gang afgjøres ved Lodtrækning, hvilke 5 Medlemmer der skulle udtræde. Fratrædende Medlemmer kunne gjen vælges. Endvidere vælges 7 Suppleanter. Udtræder et Medlem af Bestyrelsen forinden Udløbet af hans Funktionstid, indtræder den Suppleant, der er valgt med det højeste Antal Stemmer.

§ 8. Bestyrelsen har under Ansvar til Generalforsamlingen den overordnede Ledelse af Foreningens Anliggender overensstemmende med

dens Love, ligesom Bestyrelsen overhovedet repræsenterer Foreningen overfor Trediemand.

Bestyrelsen vælger en Formand og en Næstformand af sin Midte og vedtager i en Forretningsorden Fordelingen af Forretningerne mellem dens Medlemmer. Bestyrelsens Beslutninger tages med Stemmeferhed, saaledes at Formandens Stemme i Tilfælde af Stemmeligbed gjør Udslaget; dog kan ingen gyldig Beslutning tages, med mindre 6 Medlemmer ere tilstede. Over Bestyrelsens Forhandlinger skal der føres en Protokol, som underskrives af samtlige mødte Medlemmer. Mindst en Gang hver Maaned holder Bestyrelsen Møde. Et Udtog af Forhandlingsprotokollen opslaaes efter hvert Møde i en af Læsestuerne, hvor disse med Løbenummer forsynede Udtog fremdeles opbevares.

Ethvert Medlem kan til enhver Tid under sit Navn fremsætte et Andragende eller et Forslag til Bestyrelsen enten i særskilte Breve eller i en egen til saadant Brug indrettet Forslagsprotokol, som opbevares i Foreningens Læseværelse og hvorpaa Bestyrelsen i det første derpaa følgende Maanedsmøde er forpligtet til at svare.

Bestyrelsen antager og afskediger de fornødne Funktionærer, hvis Lønningsvilkaar bestemmes ved hvert Aars Overslag. Bestyrelsen forsyner dem med Instruxer og kontrollerer deres Virksomhed. Ligeledes antager og afskediger Bestyrelsen Foreningens Vært.

§ 9. Foreningens Regnskabsaar er Kalenderaaret.

Bestyrelsen affatter det aarlige Overslag over Foreningens Indtægter og Udgifter for det kommende Aar og fremlægger det paa den ordenlige Generalforsamling i December Maaned til Forhandling og Vedtagelse.

Inden Udgangen af hvert Aars Februar Maaned har Bestyrelsen at aflevere det forløbne Aars Regnskab med Bilag til Revisorerne, som derefter inden en Maaned have at tilbagelevere det til Bestyrelsen, forsynet med de Antegnelser, hvortil de maatte finde Anledning.

§ 10. Den afgjørende Bestemmelse i Foreningens Anliggender har Generalforsamlingen.

Forhandlingerne paa Generalforsamlingen ledes af Formanden, som afgjør alle Spørgsmaal om Sagernes Behandlingsmaade og Stemmegivningen. Han underskriver den Protokol, der bliver at føre over Mødets Forhandlinger og Beslutninger.

Alle Spørgsmaal paa Generalforsamlingen afgjøres ved simpelt Flertal, dog med de i §§ 3, 5 og 10 nævnte Undtagelser. Staa Stemmerne lige, gjør Formandens Stemme Udslaget.

Til at tage Beslutning om Afhændelse af Foreningens faste Ejendomme eller om Selskabets Opløsning udfordres, at mindst Fjerdedelen af Foreningens Medlemmer ere tilstede. Er det tilstrækkelige Antal Medlemmer ikke tilstede, indkaldes inden 14 Dage en ny Generalforsamling, hvor da uden Hensyn til om det nævnte Antal Medlemmer er tilstede, de paa den forrige Generalforsamling fremsatte Forslag kunne vedtages, naar to Trediedele af de afgivne Stemmer ere derfor.

Bestyrelsen kan ikke uden Generalforsamlingens Samtykke indgaa saadanne Kontrakter, hvorved der disponeres over de faste Ejendomme i Foreningen uvedkommende Øjemed, eller hvorved Udleje af samme eller Dele deraf sker med en længere Opsigelsesfrist fra Foreningens Side end højst $\frac{1}{2}$ Aar.

Forslag fra Medlemmer maa for at komme til Forhandling paa en Generalforsamling være tilstillede Bestyrelsen inden 8 Dage førend dens Afholdelse.

I de sidste 8 Dage førend en Generalforsamling skal ethvert Medlem i Foreningens Lokale kunne faa Oplysning om de Sager, der skulle forhandles, ligesom ogsaa Regnskabet og Overslaget eventuelt skulle fremlægges til Eftersyn.

§ 11. I hvert Aars April og December Maaneder afholdes Generalforsamlinger, som indkaldes af Bestyrelsen i Odense Dagblade med mindst 10 Dages Varsel. Forhandlingsgjenstandene opslaas i Lokalerne.

Paa Generalforsamlingen i April Maaned vil Bestyrelsen:

- 1) have at afgive Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar;
- 2) fremlægge det reviderede Regnskab for det forløbne Aar til Godkendelse og tillige meddele en Oversigt over Foreningens Status.

Dernæst vil der være at foretage:

- 3) Valg af Medlemmer til at indtræde i Bestyrelsen i de Fratrædendes Sted;
- 4) Valg af Suppleanter i de Fratrædendes Sted;
- 5) Valg af 2 Revisorer til at gennemgaa det næste Aars Regnskab; disse vælges blandt Foreningens Medlemmer.

Paa Generalforsamlingen i December Maaned fremlægges Overslag for det kommende Regnskabsaar til Forhandling og Vedtagelse.

§ 12. Overordentlige Generalforsamlinger kan Bestyrelsen indkalde, naar den dertil finder Anledning, og den skal indkalde en saadan Generalforsamling, naar mindst 50 Medlemmer forlange det i Skrivelse til Bestyrelsen med Opgivelse af de Spørgsmaal, som de ønske forelagte Generalforsamlingen.

Bestyrelsen vilde efter Vedtagelsen af de nye Love være traadt tilbage, men da Forhandlingerne om Lovene trak for langt ud paa Aftenen, til at nye skriftlige Valg kunde tilendebringes samme Aften, blev det vedtaget, at Bestyrelsen skulde forblive uforandret indtil den ordinære Foraarsgeneralforsamling, hvor da hele Bestyrelsen skulde træde tilbage, for at give Generalforsamlingen frie Hænder med Hensyn til Valget af en ny Bestyrelse.

Efter Vedtagelsen af de nye Love blev der af Bestyrelsen udarbejdet og vedtaget en Forretningsorden for Bestyrelsen og Vedtægter for Udvalgene (Bog-, Regnskabs- og Økonomiudvalg, hvilket sidste Udvalg omfatter saavel Bygninger med Inventarium som Have).

Efter Anmodning af det den 29de September 1882 nedsatte Byggeudvalg henvendte Bestyrelsen sig til Kirkeinspektionen for St. Knuds Kirke med Anmodning om, at Foreningen maatte indsætte Vinduer i sine paa-tænkte nye Bygninger imod Kirkens Grund. Svaret var velvilligt, men indeholdt tillige den Meddelelse, at Foreningen herefter maatte betale en aarlig Leje af 300 Kr. for den Del af Kirkehaven, som den hidtil havde haft fri Brugsret af. Da denne Leje imidlertid forekom Bestyrelsen for høj i Forhold til, at denne Have nu hovedsagelig kun brugtes som Gjennemgang til den større Have paa Øen, vedtog Bestyrelsen, for Fremtiden at hjælpe sig uden denne Have og at rykke sin Bagbygning saa langt tilbage fra Kirkehaven, at Foreningen havde Vinduesret mod Haven. Da Kirkeinspektionen imidlertid senere ved en mundtlig Forhandling tilbød at sælge Foreningen Haven, som er 4072 □-Alen, for 4000 Kr., saa modtog Bestyrelsen Tilbudet, og dette Kjøb blev under 27de Marts 1883 approberet af Kirkeministeren med den Bestemmelse, at der ikke maa bygges paa denne Haves Grund, med Undtagelse af 104 □-Alen, som Foreningen behøvede for at kunne give sin eventuelle nye Bagbygning en rektangulær Form, uden at rykke den ind fra Havegrænsen ved den østre Ende. Der var endvidere knyttet den Betingelse til Salget, at der

ikke i den solgte Have maa plantes høje Træer, som kunne skjule Kirkens østre Gavl.

Da Byggeudvalget med Assistance af Arkitekt Schwanenflügel var bleven færdig med sine Planer til Ombygningerne, bleve de fuldstændige Tegninger og Overslag udstillede i Foreningens Konversationsstue i et Par Uger og derefter forelagte for en den 21de Februar 1883 sammenkaldt extraordinær Generalforsamling.

Samtidig med Udstillingen af Tegningerne uddeltes til Medlemmerne følgende Meddelelse fra Byggeudvalget:

For at udføre det os af Generalforsamlingen overdragne Hverv, at gjøre Forslag til Tilvejebringelsen af gode og hensigtsmæssige Lokaler til Foreningens Brug, har der kun været en af to Fremgangsmaader at følge, enten at forsøge de nuværende Lokaler omdannede saaledes, at de i Forbindelse med Stueetagen i Forhuset og de til Telegrafstationen anvendte Værelser i Baghuset kunde afgive de fremtidige Lokaler for Foreningen, eller at foreslå Opførelse af en ny Foreningsbygning.

Ved de med teknisk Assistance foretagne nødvendige Forundersøgelser til Besvarelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt en Omdannelse af de gamle Lokaler er praktisk udførlig, viste det sig imidlertid, at om end Foreningen ad denne Vej kan faa større Gulvflade i sine Lokaler end den nu har, saa vil det dog blive saagodtsom umuligt, at opnaa tilstrækkeligt høje og godt ventilerede Rum. Dels ere Etagehøjderne i For- og Sidehuset meget forskellige, og en Udjævning af denne Forskjel vilde kræve en Ombygning af Sidebygningen, dels ere Ydermurene i Forhuset, som er en Bindingsværksbygning, for tynde, saa at der ikke kan gjøres noget, for at hæve Loftet over Læsestuerne paa 1ste Sal og derved tilvejebringe en større Etagehøjde. Hertil kommer, at det vilde være forbundet med mange praktiske Vanskelighedér at faa de fornødne Varmluft- og Ventilationskanaler anbragte og opmurede, og at Varmeapparatet, for at kunne virke med tilbørlig Styrke, maatte anbringes i Kjælderen i Forhuset, og denne er, som bekjendt, lejet ud for flere Aar.

Det er heraf klart, at selv naar alle de Forandringer udføres, som ere praktisk mulige, vilde Lokalerne ikke blive væsenlig forbedrede, hvorimod Forbindelsen imellem dem vilde blive meget vanskelig og upraktisk, da de vilde blive spredte i tre Bygninger, hvoraf navnlig Baghuset er gammelt, daarligt og ikke værd at koste noget paa. Omkostningerne ved

saadanne Forandringer vilde blive uforholdsmæssig store uden tilsvarende Lejeindtægter, og Foreningen vilde herved kun beholde nogle gamle Bygninger, som rimeligvis inden mange Aar maatte ombygges, saa at de Penge, der nu blev anvendt til deres Omdannelse, kun vilde forøge Foreningens Gjæld.

Vi har derfor ment, bedst at varetage Foreningens Tarv ved at forsøge Løsningen af den os stillede Opgave ved Hjælp af en helt ny Foreningsbygning, som da kunde indrettes med alle Nutidens Forbedringer, og vi have af disse Grunde anvendt den os til teknisk Assistance tilstaaede Sum til Udarbejdelse af Tegninger med Overslag til en ny Bygning og til de derved betingede Forandringer af de gamle.

Vi foreslaa derfor til Vedtagelse paa en Generalforsamling, at der opføres en ny Foreningsbygning paa den gamle Bagbygning Grund, efter de nu i Foreningens Konversationsstue udstillede Tegninger, med 3 Etager mod Haven og 2 mod Gaarden. Denne Bygning foreslaas indrettet til Centralopvarmning og forsynet med hensigtsmæssige Ventilationskanaler, saa at Luften i samme altid kan være frisk og altsaa Opholdet behageligt. I det nuværende For- og Sidehus foreslaas øverste Etage indrettet til 2 Lejligheder, hver paa 6 Værelser med Kjøkken, Pige-kammer m. m., og Stueetagen til 4 Butiker, hver med et vedliggende Kontor og et Kammer paa Loftet til Brug for en Kommis.

Denne her foreslaaede nye Foreningsbygning vil, som det kan ses paa Tegningerne, komme til at indeholde alle de Lokaler, som behøves til Foreningens Brug, med Undtagelse af, at et Stykke af Sidehusets Stueetage foreslaas indtaget til Anvendelse for Bibliotheket. Der vil saaledes blive en bekvem Forbindelse imellem alle Foreningens Lokaler, ligesom ogsaa denne nye Bygning er lagt saa langt tilbage for Facadelinjen i Sagfører Thomsens Gaard, at der til denne Bygning som Hovedbygning kan opføres to Sidebygninger med Gavle mod Torvet, én ved hver Ende af samme, hvis den nuværende Forbygning engang i Tiden ønskes nedreven, for derved at udvide Torvet. Det forudsættes, at saadanne Tilbygninger senere vilde blive nødvendige, for at skaffe større Plads, og det bemærkes, at de vilde kunne bidrage til at forskjønne Bygningens Ydre, hvis Gadelinje derved vil kunne bringes til at ligge i Forlængelse af Nabogaardens Façade.

Til Sammenligning imellem Størrelsen af de foreslaaede og de nu-

værende Lokaler, som Foreningen anvender til eget Brug, meddeles følgende Oversigt:

Den nye Bgning vil komme til at indeholde:

	Foreslaaede Størrelser i Kv.-Alen.	Nuværende Størrelser i Kv.-Alen.
i øverste Etage:		
Læsestuer	334	235
Konversationsstue	87	88
Entré (med Trappe)	80	52
Kloset	2	0
Pissoir	1	1
i mellemste Etage:		
Bibliothek (som strækker sig ind i Sidehuset)	349	232
Gjennemgang til Haven	70	40
Spisestue	66	30
Konversationsstue	112	60
Entré til Spise- og Konversationsstue	14	0
i nederste Etage (Kjælder mod Gaarden):		
Havestue for Herrer	102	104
Havestue og permanent Læsestue for Damer	60	0
Værtens Lejlighed	223	120
Værtens Forraadskjælder	32	10
Kammer til Varneapparatet	29	0
Kulkjælder til do.	42	10
og paa Loftet:		
2 Kamre til Værtens Brug	62	30
2 Værelser og Kjøkken til Fyrbøderen	82	0
1 Bogbinderværksted	42	0
og 2 Værelser til Arkiv for Bibliotheket	196	40

Til det her foreslaaede Byggeforetagende og til Kjøb af Kirkehaven samt til Opførelse af en Pavillon med Buffet i Haven vil udfordres følgende Summer:

Kjøbesum for Kirkehaven (Omkostninger medregnede)	Kr. 4200
Opførelse af en ny Foreningsbygning paa den nuværende	
Bagbygnings Grund	— 40000
Montering, Persiener og Gasindlæg i samme	— 5000

Forandring og Oppudsning af For- og Sidehuset.....	Kr. 12000
En Pavillon med Buffet i Haven.....	— 5000
Omlægning af Plæner i Haven og Gasindlæg i samme.....	— 1300
Uforudsete Udgifter, midlertidige Renter m, m.....	— 2500
Foreningens Gjæld 1ste Januar 1883.....	Kr. 28648
Overskud fra 1882.....	— 2500
	<hr/>
	— 26148

Foreningens Gjæld, naar Byggeforetagendet er endt..... Kr. 96148

Denne Sum foreslaas tilvejebragt paa følgende Maade:

Et 1ste Prioritetslaan ..... Kr. 70000

Heraf udbetales Foreningens nuværende Gjæld til

Universitetet	Kr. 8000
til Kreditforeningen.....	— 13140
til Fyens Stifts Sparekasse.....	— 7508
	<hr/>
	— 28648

tilbage... — 41352

Ovennævnte Overskud fra 1882 ..... — 2500

— 43852

Til Nybygninger m. m. behøves ifølge foranstaaende..... — 70000

Altsaa udfordres der endnu foruden det anførte 1ste Prioritets-

laan ..... Kr. 26148,
som er tilbudt Foreningen tillaans af en Privatmand imod 5 pCt. Rente
og en aarlig Afbetaling.

For at undersøge, om Foreningen uden Fare for sin Bestaaen og rolige Udvikling kan bebyrde sig med en saadan Førøgelse af sin Gjæld, som her er foreslaaet, meddeles et Overslag over Foreningens aarlige Indtægter og Udgifter, saaledes som de ville stille sig efter Bygningens Fuldendelse. Disse Overslagssummer ere tagne fra eller anslaaede efter Regnskabet for 1882 og fra et Udkast til Overslaget for 1883, paa Lejen af Forhusets Stueetage og 1ste Sal nær, hvortil der naturligvis ikke findes nogen tilsvarende Sum i Regnskaberne for de forløbne Aar.

De kalkulerede Summer ere følgende:

Indtægt.

Medlemsbidrag	Kr. 13990
Indskud af ny optagne Medlemmer	— 400
Salg af Kataloger	— 100
Husleje af Forbygningen:	
Af Kjælderen	Kr. 700
» Stueetagen	— 2200
» øverste Etage	— 1300
	————— — 4200
Leje af Værten	— 1000
Salg af Blade	— 200
Krocketspillet	— 300
	—————
	Kr. 20190

Udgift.

Lønninger	Kr. 3400
Blade	— 1100
Bøger	— 3200
Indbinding	— 900
Bogtrykkerarbejde	— 180
Skatter	— 650
Bygningernes Vedligeholdelse	— 600
Havens Vedligeholdelse	— 400
Musik i Haven	— 400
Andre Udgifter ved Ejendommen	— 100
Inventariets Vedligeholdelse, Assurance	— 150
Belysning	— 1000
Brændsel	— 450
Renter:	
Af Kr. 70000 til $4\frac{1}{2}$ pCt.	Kr. 3150
» — 26148 » 5 — cirka	— 1308
	————— — 4458
Afdrag paa Gjæld	— 2500
Forskjellige Udgifter	— 300
Overskud 1ste Aar	— 402
	—————
	Kr. 20190

Til dette Overslag maa endnu yderligere, bemærkes:

1. At Værten maa kunne betale sin forbedrede Lejlighed med 100 Kr. mere aarligt, navnlig da Pavillonen i Haven bliver større end oprindelig paatænkt.
2. At naar der paa Foreningens Gjæld aarligt afdrages 2500 Kr., formindskes Udgiftspostens Rente af Gjæld det 1ste Aar med 125 Kr., det følgende med mindst 250 Kr. og saa fremdeles, saa at Foreningens Status derved Aar for Aar vil blive forbedret
- og 3. At der ikke er taget Hensyn til den paa Grund af de forbedrede Lokaler sandsynlige Stigning i Medlemmernes Antal.

Endelig skal vi til Oplysning om Foreningens nuværende Status meddele følgende Oversigt over dens Aktiver og Passiver:

Aktiver.	Kr.
De nuværende Bygninger med Grund og Haver ere taxerede for	80000
Bibliothek og Inventarium er anslaaet til og assureret for	32000
Overskud 1ste Januar 1883	2500
	114500
Passiver.	
Gjæld til Universitetet	8000
— - Fyens Stifts Sparekasse	7508
— - Kreditforeningen	13140
	28648
Foreningens <i>Nettoformue</i> er altsaa den 1ste Januar 1883	85852

Fyens Stifts Læseforenings Byggeudvalg den 1ste Februar 1883.

Th. Borch. F. Christophersen. F. W. Johnsen.

Sophus Jantzen. F. Krag.

Da det maatte forudsættes, at Formanden paa Generalforsamlingen vilde komme til saavel paa Byggeudvalgets, som paa Bestyrelsens Vegne, at give forskjellige Oplysninger, Byggesagen vedrørende, blev Overlærer P. H. Kragh valgt til Dirigent. Der var kun indkommet et Ændringsforslag, nemlig fra Stadsingeniør Jochimsen, som ønskede en bedre, navnlig en lysere Læsestue for Damer og med en bekvemmere Adgang end den, der var vist paa Tegningen. Forsamlingen henstillede til Bestyrelsen, at den skulde tage dette Spørgsmaal under nøjere Overvejelse, forinden den tog

den afgjørende Beslutning (Herr Jochimsens Forslag blev senere, ved Bygningens Opførelse taget tilføje og Damernes Læsestue henlagt til mellemste Etage, ved Siden af Bibliotheket, ligesom ogsaa «Havestuen» blev anvendt til Spisestue). Der førtes endvidere en Forhandling om Hensigtsmæssigheden af en Pavillons Opførelse i Haven, men Byggeudvalgets Forslag herom blev dog vedtaget med alle Stemmer imod 4, hvorimod saavel Tegningerne som Byggeudvalgets andre Forslag bleve vedtagne enstemmig af den talrigt mødte Forsamling.

Efter dette Udfald ansaa det særlige Byggeudvalg sit Hverv for endt og overgav den videre Udførelse af dette Byggeforetagende til den samlede Bestyrelse.

Den 11te April 1883 afholdtes den ordinære Generalforsamling. Formanden aflagde en Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar, der paa Grund af de omfattende Byggeforetagender vil komme til at staa som et Mærkeaar i Foreningens Historie. Han omtalte de forskellige Forandringer, som vare foregaaede i Bestyrelsens Sammensætning og beklagede navnlig Tabet af Foreningens mangeaarige Formand, Etatsraad W. Petersen, hvis kloge og dygtige Bestyrelse af Foreningens Anliggender vi skyldte, at vi nu staa paa et saadant Punkt, at vi kunne gennemføre saa store og gennemgribende Forbedringer paa alle Foreningens Omraader. Han meddelte, at Foreningen den 1ste Januar 1883 havde 1481 Medlemmer (forrige Aar 1486), hvoraf 1205 inden- og 276 udenbys Medlemmer og at der i det forløbne Aar var anskaffet 986 Bind ny udkomne Bøger og 2 à 300 Bind af ældre Skrifter til Erstatning for opslidte, kasserede Bøger. Derefter blev Regnskabet fremlagt og godkendt. Forøvrigt samlede Medlemmernes Interesse sig i det væsentlige om Valget af en ny Bestyrelse, idet, som forannævnt, hele Bestyrelsen traadte tilbage.

Valgte bleve:

1. Adjunkt F. W. Johnsen	med 81 Stemmer.	Gjenvælt.
2. Cancelliraad Th. Borch	— 78	— —
3. Adjunkt K. Schmidt	— 78	— —
4. Kjøbmand Sophus Jantzen	— 76	— —
5. Skolebestyrer, Lieut. Rasmussen .	— 72	— —
6. Brygger Th. Schiøtz	— 69	— Nyt Medlem.
7. Stadsingeniør Jochimsen	— 63	— —
8. Direktør F. Krag	— 56	— —

9. Kaptajn Christiansen	med 48 Stemmer.	Nyt Medlem.
10. Skoleinspektør Torup	— 48 —	Gjenvalgt.
og 11. Grosserer Joh. Waidtløff	— 48 —	—

Til Suppleanter valgtes:

1. Kjøbmand Ignatz Breum . .	med 18 Stemmer.
2. Brænderiejer H. P. Petersen	— 14 —
3. Intendant Petersen	— 14 —
4. Stiftsfysikus Trautner	— 13 —
5. Lærer Lauritzen	— 11 —
6. Snedkermester J. V. Nielsen	— 10 —
og 7. Kjøbmand Stahnke	— 7 —

Til Revisorer gjenvalgtes

1. Toldassistent Frandsen
- og 2. Intendant Jørgensen.

I det derefter følgende Bestyrelsesmøde gjenvalgtes

til Formand Adjunkt F. W. Johnsen

og til Næstformand Cancelliraad Th. Borch.

Endvidere nedsattes et Byggeudvalg, som paa Bestyrelsens Vegne skulde forestaa Opførelsen af Pavillonen i Haven og den nye Foreningsbygning; der valgtes

Cancelliraad Th. Borch,

Kjøbmand Sophus Jantzen

og Adjunkt F. W. Johnsen.

De forskjellige Undersøgelser og Forberedelser vare nu saa vidt fremskredne, at Bestyrelsen kunde gaa over fra Overvejelser til Handling. Arbejdet ved Opførelsen af Pavillonen i Haven og den nye Foreningsbygning blev bortliciteret. Da samtidig den saakaldte Kirkehave gik over i Foreningens Eje, blev der strax taget fat paa og gennemført flere Grundforbedringer ved samme. Hegnet mod Fabrikant Hempels Have blev reguleret, Bolværket mod Aaen blev dels repareret dels sat fra nyt paa en længere Strækning, den ved Udgravningen til Foreningsbygningen vundne Fyld blev brugt til dermed at forhøje og regulere Terrainet og endelig bleve alle Gangene i den gamle Have omlagte og udvidede saaledes, at den kom til at passe ind som et Led i det større Hele, og den blev derved en meget værdifuld Besiddelse for Foreningen. Her skal kun

fremhæves, at alle disse Arbejder udførtes af Haveudvalget, hvis Formand var Brygger Th. Schiøtz.

Den 1ste Juni samme Aar stod Pavillonon færdig til Medlemmernes Afbenyttelse, opført for en Sum af ca. 4500 Kr. Den afgiver Siddepladser for 70 à 80 Personer og indeholder desuden en Buffet og et Kjøkken med Kjælder for Værten.

Den blev i Sommerens Løb benyttet af et stort Antal Medlemmer, saa at det viste sig, at der ved Opførelsen heraf var afhjulpen en Trang til et saadant neutralt Forsamlingssted.

Den 1ste Januar 1884 flyttede Foreningen ind i sin nye Hovedbygning og paa Generalforsamlingen den 24de April 1884 aflagde Formanden en Meddelelse om det da tilendebragte Byggeforetagende. Hertil var medgaaet følgende Summer:

Kjøb af Kirkehaven	4102	Kr.	13	Øre
Opførelse af den nye Foreningsbygning	38815	—	44	—
Montering af samme	4518	—	22	—
Opførelse af et nyt Sidehus og Forandring af Forhuset	10469	—	63	—
En Pavillon i Haven og Montering af samme	4906	—	»	—
Omlægning af Haverne, Opførelse af Bolværker, Indlægning af Vand- og Gasrør i Haven og Anskaffelse af 5 Kandelabre	2161	—	76	—
2 Kandelabre til Verandaen paa Hovedbygningen ...	450	—	»	—
Montering af denne Veranda	300	—	»	—
Uforudsete Udgifter, Renter m. m.	1943	—	82	—
			<hr/>	
			ialt 67667 Kr. » Øre	

Foreningens Gjæld var efter endt Ombygning:

Et 1ste Prioritetslaan i Fyens Stifts Sparekasse	50000	—	»	—
Et 2det do. i Kreditforeningen for Fyens Stift	12788	—	»	—
Et 3die do. af Kjøbmand Sophus Jantzen...	26000	—	»	—
			<hr/>	

Gjæld nu 88788 Kr. » Øre

Før Ombygningen var Foreningens Gjæld .....

	28648	—	»	—
			<hr/>	

Altsaa en Forøgelse af .....

	60110	Kr.	»	Øre
--	-------	-----	---	-----

Foreningens aarlige Lejeindtægt er 4200 Kr., altsaa 1000 Kr. mindre end forudsat i Byggeudvalgets Overslag. Grunden hertil er, at der ikke blev indrettet Boutikker i Forhusets Stueetage, som paatænkt, men

Beboelseslejligheder, som Foreningen mindre er udsat for at faa staaende ledigt. Den formindskede Lejeindtægt opvejes imidlertid derved, at Foreningens Gjæld er bleven 7360 Kr. mindre end paaregnet og at Medlemsantallet nu igjen er i betydelig Stigning. Endelig vil det ogsaa ved en Sammenligning med Byggeudvalgets oprindelige Overslag kunne ses, at der er bleven udført og anskaffet en Del udenfor det paa Overslaget opførte, hvoraf det vigtigste er Opførelsen af et helt nyt Sidehus, hvorved det bliver muligt, uden alt for store Bekostninger, at udvide Læse- og Konversationsstuerne paa 1ste Sal igjennem Sidehuset ud i Forhuset, hvis en meget stor Forøgelse af Medlemsantallet skulde gjøre en saadan Udvidelse nødvendig eller ønskelig.

Den 3die December blev Foreningens Ejendom vurderet til . 136000 Kr.
 Før Ombygningen var Vurderingssummen ..... 80000 —
 altsaa en Forhøjelse af ..... 56000 Kr.

Samtidig blev der gjort Generalforsamlingen den glædelige Meddelse, at Foreningen, ved Kirkeinspektionens Velvilje havde indtil videre faaet fri Afbenyttelse af en Gangsti, som i den Anledning blev anlagt fra Gaden til Haven over Kirkens Grund og langs Bygningernes vestre Gavl, saa at Medlemmerne ikke behøve at passere Hovedbygningen, for at komme ned i Haven.

Et Par Aar senere fik Foreningen en uventet Udgift, idet den Træbro, som forbandt Foreningens to Haver, viste sig at være saa skrøbelig, at den ikke længere kunde benyttes uden Fare.

Da den kun havde holdt i 11 à 12 Aar, ansaas det for at være det forholdsvist billigste for Foreningen, at anskaffe en solid Jernbro i Stedet, og en saadan blev derfor bygget i Foraaret 1885, hvilket medførte en Udgift af ialt 3484 Kr. Kjøbmand Sophus Jantzen viste atter sin Velvilje mod Foreningen ved at yde den et nyt Prioritetslaan (en 4de Prioritet) paa billige Betingelser til Dækning af denne Udgift, saa at Broen ved en Omlægning og en Udvidelse kunde blive en Pryd for Haven.

Her kan endvidere tilføjes, at Kjøbmand F. Christophersen i 1886 forærede Foreningen den Springvandsfigur, som er anbragt paa Plainen i den forreste Have og som paa en heldig Maade bidrager til Havens Forskjønnelse, at Kjøbmand Sophus Jantzen i 1887 viste sin yderligere Interesse for Foreningen ved at forære den to store, smukke Reoler, som ere an-

bragte i den store Læsestue, og at Lærer Dændler for nylig har foræret Foreningen 6 Vasar til Dekoration af den store Trappe til Haven.

Da Medlemsantallet imidlertid vedblev at stige efter Opførelsen af den nye Foreningsbygning og da den ny indrettede Damelæsestue blev saa stærkt benyttet, at den ikke længere var stor nok til at rumme de mange læsende Medlemmer, og samtidig Fordringerne til Bibliotheket bleve større og større, ansaa Bestyrelsen det for rigtigt, at benytte de gunstige Pengeforhold til at konvertere Foreningens 3die og 4de Prioritetsgjæld, hvoraf der svares 5 pCt. aarlig Rente og som skulde afbetales med 2000 Kr. aarlig. Efter en forudgaaende Forhandling med Kreditforeningen for Fyens Stift, meddelte Formanden Generalforsamlingen den 8de December 1887, at Bestyrelsen kunde erholde et Prioritetslaan i 6te Serie samme Sted paa 21000 Kroner, som da skulde forrentes og afbetales med $4\frac{1}{2}$ pCt. p. A. Til Udbetaling af Resten af det gamle Laan (24500 Kr.) og et Afdrag vilde da endnu behøves 4500 Kr., hvilke kunde laanes i Diskontokassen og afbetales i $4\frac{1}{2}$ Aar med 1000 Kr. om Aaret, saa at de aarlige Renter, som Foreningen skulde betale for sine Prioriteter om $4\frac{1}{2}$ Aar vilde blive 3402 Kr. og det aarlige Afdrag gaa ned til 84 Kr., medens de i 1887 henholdsvis udgjøre 3848 og 2288 Kr. Generalforsamlingen vedtog det forelagte Budget og derved tillige Bestyrelsens Forslag om at udvide Dame-læsestuen med et Værelse ud mod Haven, ved Siden af den nuværende Damelæsestue. Dette Værelse vil da blive taget fra Bibliotheket, som faar Erstatning derfor i Sidehuset, i Forlængelsen af det nuværende Bibliothekslokale.

I det Foreningen saaledes med Glæde kan se tilbage paa de svundne 50 Aar og med Tillid til, at den ved Slutningen af de næste 50 Aar vil kunne staa lige saa livsfrisk som nu, skal her endnu kun tilføjes enkelte Meddelelser om Foreningens nuværende Standpunkt og Virksomhed, som forhaabentlig ville kunne tjene til Sammenligning i Aaret 1938.

I Læsestuerne, som holdes aabne for Medlemmerne fra Klokken 8 Morgen til 11 Aften ere fremlagte 45 Dagblade, hvoraf 38 i Herre- og 7 i Damelæsestuerne, 26 Tidsskrifter og 16 illustrerede Tidender. Naar de have ligget fremme paa Bordene i 1 Dag, henlægges de i Reoler, for at give Plads paa Bordene for de ny ankomne Blade; naar de have ligget 14 Dage i Reolerne, lægges de ned i Bibliotheket. De fleste illustrerede Tidender og Tidsskrifterne fremlægges skiftevis i Herre- og i Dame-læsestuerne.

I Læseværelserne findes endvidere et Haandbibliothek paa 463 Bind, hvoriblandt endel større illustrerede Værker, ligesom ogsaa et Exemplar af de Bøger, der anskaffes til det almindelige Bibliothek først fremlægges i Læsestuerne til Læsning for Medlemmerne, forinden de udlaanes til Hjemmene.

Bibliotheket er daglig aabent for Medlemmerne fra Kl. 9 til 12 og fra Kl. 3 til 8, men om Søndagene kun fra 9 til 10 Formiddag. Det indeholder for Tiden 20880 Bind danske Bøger (og nogle faa svenske), 2020 Bind tyske, 1586 Bind franske og 1988 Bind engelske Bøger. Hvert indenbys Medlem af Foreningen har Ret til at faa 3 Bøger og hvert udenbys Medlem til at faa 6 Bøger hjem ad Gangen. Der udlaanes 160000 Bøger om Aaret og til at udføre det dermed forbundne Arbejde ere 2 Bibliothekarer, med 2 Drengene til Hjælp, daglig beskæftigede i Bibliotheket. Der findes endvidere i Bibliotheket en reserveret Plads for de Medlemmer, som ønske at læse paa Stedet eller gennemse Bøger og deraf gjøre Optegnelser. For Udlaanet af Bøger er vedtaget den Bestemmelse, at ingen Bog maa holdes tilbage, naar den forlanges tillaans, og Medlemmerne have for deres Person Ret til at udsøge de Bøger paa Reolerne, som de ønske.

Medlemsantallet den 31te December 1887 var 1685, hvoriblandt 136 Damer, som betale selvstændigt Kontingent og 84 Damer henhørende til Medlemmernes Husstand og som kun have Adgang til Damlæsestuen (og til Haven) og derfor betale et Kontingent af 2 Kr. Der har endvidere i Henhold til Lovens § 3 været optaget 49 Damer som Medlemmer i Sommermaanederne, men som atter udmeldte sig ved Vinterens Begyndelse.

I Løbet af Aaret 1887 har Af- og Tilgang af Medlemmer været:

	Indenbys.	Udenbys.	Medlemmernes Damer,	Damer i Sommermnd.
Afgang	164	48	15	48
Tilgang	191	46	28	49

Bestyrelsen bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Kjøbmand Ignatz Breum,
 Brygger, cand. pharm. Brummer,
 Fabrikant Hempel,
 Stadsingeniør Jochimsen,
 Adjunkt F. W. Johnsen, Formand,

Direktør F. Krag, Næstformand,
 Partikulier, forh. Snedkermester J. Nielsen,
 Brænderiejer H. P. Petersen,
 Adjunkt Skouboe,
 Inspektør for Odense Skolevæsen Torup,
 Stiftsfysikus Trautner.

Paa Generalforsamlingen i December 1887 blev forelagt og vedtaget følgende Overslag over Indtægter og Udgifter i 1888:

	Indtægt:	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Overskud fra forrige Aar.....		461 »	
Restancer		200 »	
		<hr/>	661 »
Kontingent: Indenbys Medlemmer 1332 à 10 Kr..		13320 »	
Udenbys — 258 à 7 Kr..		1806 »	
Medlemmernes Damer for Adgang til Dame- læsestuen	67 à 2 Kr..	134 »	
Damer i Sommermaanederne		150 »	
Rejsende.....		150 »	
		<hr/>	15560 »
Indskud af nye Medlemmer:			
Indenbys, af 190 à 2 Kr.		380 »	
Udenbys, af 30 à 2 Kr.		60 »	
Adgang til Damelæsestuen 20 à 50 Ø..		10 »	
		<hr/>	450 »
For Salg af Kataloger.....			100 »
Husleje: Foreningens Vært		500 »	
2 Kjælderboutiker à 400 Kr.		800 »	
2 Lejligheder i Stueetagen, 500 og 400 Kr.		900 »	
2 Lejligheder paa 1ste Sal, 620 og 700 Kr.		1320 »	
		<hr/>	3520 »
For Adgang til Krocket spil			500 »
For Salg af gamle Blade		100 »	
Renter af Kasseholdningen		75 »	
Andre Indtægter		25 »	
		<hr/>	200 »
		<hr/>	20991 »
	Overføres		20991 »

	Kr.	Ø.
	Overført	20991 »
Ved Konverteringen af det gamle 3die og 4de Prioritetslaan indvindes et aarligt Afdrag af 1000 Kr. i 4½ Aar og senere 2000 Kr. aarlig.....	1000	»
Gevinst paa Grund af Koursen paa de 21000 Kr. Kreditforeningsobligationer hvori det nye Laan modtoges	200	»
	<u>Summa Indtægt...</u>	<u>22191 »</u>

Udgift:

Lønninger:	Kr.	Ø.
Bibliothekaren, som tillige er Regnskabsfører og Sekretær	1600	»
Underbibliothekaren	900	»
Drengenhjælp i Bibliotheket	180	»
Fyrbøderen, som tillige er Opsynsmand, Gartnermedhjælper og Avisbud	600	»
(foruden fri Bolig og Brændsel).		
Foreningens Bud og Inkassator.....	400	»
	<u>3680</u>	»
Til Bladhold	1000	»
Til Bøger	2400	»
Bogbinderarbejde	1500	»
Bogtrykkerarbejde	100	»
Ejendommen:		
Skatter og Afgifter	700	»
Ordinær Vedligeholdelse	600	»
Extraordinære Forandringer	600	»
Renholdelse	100	»
Haven	650	»
Til 12 Concerter i Haven.....	600	»
	<u>3250</u>	»
Inventariet:		
Meublernes Vedligeholdelse og nye Meubler....	800	»
Krocketpillens —	100	»
Baadenes —	75	»
Assurance af Inventar	33	»
	<u>1008</u>	»
	Overføres	12938 »

	Kr.	Ø.
	Overført	12938 »
Belysning i Bygningerne og Haven	2000	»
Brændsel	750	»
Renter af Foreningens Gjæld:	Kr.	Ø.
Sparekassen af 50 000 Kr.	2000	»
Kreditforeningen af 10 600 Kr. i 2den Serie ...	477	»
Do. af 21 000 Kr. i 6te Serie.....	925	»
Diskontokassen af 4500 Kr.	212	50
	<hr/>	3614 50
Afdrag paa Gjæld:		
Kreditforeningen.....	825	48
Diskontokassen....	1000	»
	<hr/>	1825 48
Forskjellige Udgifter:		
Skrivematerialier, Porto og Avertissementer	100	»
Andre og uforudsete Udgifter.....	200	»
I Anledning af Festen for 50 Aarsdagen efter Foreningens Stiftelse.....	300	»
Omkostninger ved det nye Laan	30	»
	<hr/>	630 »
Aarets Overskud:		
Kontant	233	02
I Restancer	200	»
	<hr/>	433 02
	<hr/>	<hr/>
Summa Udgift	22191	»

